არასრულწლოვანთა პირველი კონტაქტი მართლმსაჯულებასთან და მათი სამართლებრივი გარანტიები

გაბრიელ ჯიშკარიანი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის სისხლის სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

სისხლის სამართალის სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი : ანტონ ქელბაქიანი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2025

”როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.“

გაბრიელ ჯიშკარიანი

23.06.2025

აბსტრაქტი

ნაშრომი ეხება არასრულწლოვანთა პირველი კონტაქტის თავისებურებებს სისხლის სამართლის მართლმსაჯულებასთან და მასთან დაკავშირებულ საპროცესო გარანტიებს. ვინაიდან, არასრულწლოვნები სენსიტიურ და მოწყვლად ჯგუფს მიეკუთვნებიან, მათ მიმართ სამართლებრივი რეაგირება მოითხოვს განსაკუთრებულ სიფრთხილეს, ჰუმანურობასა და პროფესიულ მიდგომას.

კვლევის ფარგლებში გაანალიზებულია საერთაშორისო დოკუმენტები: გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენცია, არასრულწლოვანთა მარლთმსაჯულების ადმინისტრირების გაეროს სტანდარტული მინიმალური წესები („პეკინური წესები) ; არასრულწლოვანთა შორის დანაშაული პრევენციის სახელმძღვანელო პრინციპები („რიადის წესები), სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების პაქტი. ყურადღება გამახვილებულია ამ დოკუმენტების გავლენაზე საქართველოს ეროვნულ კანონმდებლობაზე და მათ შესაბამისობაზე პრაქტიკაში. ნაშრომში დეტალურად განხილულია ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორიცაა: არასრულწლოვნის ინფორმირებულობის უფლება, უფასო იურიდიული დახმარება, დაკავებისა და პატიმრობის ვადების პროპორციულობა, მშობლის ან წარმომადგენლის მონაწილეობა პროცესში. ასევე განხილულია გამოძიების ეტაპზე არსებული პრაქტიკული ხარვეზები და მათი გავლენა არასრულწლოვანთა პროცესუალურ უსაფრთხოებაზე.

ნაშრომი მიზნად ისახავს შეაფასოს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისობა საერთაშორისო სტანდარტებთან და გამოკვეთოს მიმართულებები, რომლებიც საჭიროებს რეფორმას ბავშვის საუკეთესო ინტერესების უკეთ დასაცავად.

საკვანძო სიტყვები: არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულება, პირველი კონტაქტი, სამართლებრივი გარანტიები, დაკავება, დაკითხვა, ბავშვის საუკეთესო ინტერესები, პროპორციულობის პრინციპი, საპროცესო წარმომადგენელი, სპეციალიზირებული მართლმსაჯულება, ადვოკატის ხელმისაწვდომობა, საერთაშორისო და ეროვნული სტანდარტები.

Abstract

The paper discusses the specifics of the first contact of juveniles with the criminal justice system and the related procedural guarantees. Given that juveniles belong to a sensitive and vulnerable group, legal responses toward them require a particularly cautious, humane, and professional approach.

The research analyzes key international documents, including the UN Convention on the Rights of the Child, the UN Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (Beijing Rules), the Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (Riyadh Guidelines), and the International Covenant on Civil and Political Rights. Special attention is given to the influence of these instruments on Georgian domestic legislation and their practical implementation.

The paper thoroughly examines key issues such as: the juvenile's right to be informed, the right to free legal assistance, proportionality of detention periods, and the participation of a parent or representative in the process. It also discusses existing practical shortcomings at the investigative stage and their impact on the procedural security of minors.

The aim of the paper is to assess the compliance of Georgian legislation with international standards and to identify areas requiring reform to better safeguard the best interests of the child.

Keywords: Juvenile justice, first contact, legal guarantees, detention, interrogation, best interests of the child, principle of proportionality, procedural representative, specialized justice, access to a lawyer, international and national standards.